

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om kommunal rösträtt och valbarhet för utlänningar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att rösträtt i kommunala val och vid rådgivande kommunala folkomröstningar samt valbarhet för kommunala förtroendeuppdrag skall ges alla utlänningar som uppfyller de allmänna villkoren för rösträtt och som har haft hemort i Finland

under de två åren närmast före val- eller röstningsåret.

Avsikten är att ändringen skall träda i kraft så att utlänningar kan delta i de kommunalval som förrättas hösten 1992.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	4. Propositionens verkningar	10
1. Nuläget	3	DETALJMOTIVERING	11
1.1. Utlänningars möjligheter att delta i poli- tisk verksamhet	3	1. Motivering till lagförslagen	11
1.2. Nordisk kommunal rösträtt och valbarhet	3	1.1. Regeringsformen för Finland	11
1.3. Läget i vissa andra länder	4	1.2. Kommunallagen	11
1.3.1. Övriga nordiska länder	4	1.3. Kommunala vallagen	12
1.3.2. Vissa andra länder	5	2. Närmare föreskrifter och anvisningar	12
1.4. Internationella överenskommelser och öv- riga handlingar	6	3. Ikraftträdande	12
Gällande konventioner	6	4. Lagstiftningsordning	12
Konventioner och handlingar under bered- ning	6	LAGTEXTER	13
1.5. Behovet av en reform	7	1. Lag om ändring av 51 § Regeringsformen för Finland	13
2. Föreslagna ändringar	8	2. Lag om ändring av kommunallagen	13
2.1. Utgångspunkter	8	3. Lag om ändring av 8 § kommunala vallagen .	14
2.2. Utlänningars rösträtt vid kommunala val .	9	BILAGA	15
2.3. Valbarhet för utlänningar till kommunala förtroendeuppdrag	9	Parallelltexter	15
2.4. Rösträtt vid rådgivande kommunala folk- omröstningar	9	1. Lag om ändring av 51 § Regeringsformen för Finland	15
3. Ärendets beredning	9	2. Lag om ändring av kommunallagen	15
3.1. Beredningsorgan och beredningsmaterial .	9	3. Lag om ändring av 8 § kommunala vallagen .	17
3.2. Remissutlåtanden	10		
3.3. Fortsatt beredning	10		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Utlänningars möjligheter att delta i politisk verksamhet

I Finland finns ca 34 000 utlänningar. Enligt uppgifterna i centrala befolkningsregistret bodde ca 26 500 utlänningar i början av maj 1991 stadigvarande i landet. Deras andel av landets hela befolkning är ca 0,5 procent. Den största gruppen utlänningar är svenska medborgare. Det finns ca 6 000 svenskar i Finland. De följande folkgrupperna är i storleksordning sovjeter (ca 2 800), tyskar (ca 1 500) medborgare i Förenta Staterna (ca 1 400) och medborgare i Förenade Konungariket (ca 1 200).

Om de förslag som ingår i denna proposition skulle godkännas, kommer av de utlänningar som stadigvarande bor i landet ca 20 000 att vara röstberättigade vid valen 1992.

Utlänningars rättigheter i Finland är i många hänseenden mera begränsade än finska medborgares. De viktigaste grundläggande rättigheterna som t.ex. yttrande-, församlings- och föreningsfrihet har i regeringsformen endast garanterats finska medborgare. I praktiken åtnjuter utlänningar i Finland dock de flesta av de grundläggande rättigheterna på samma sätt som landets egna medborgare. I vissa fall har dessa rättigheter garanterats genom vanliga lagar eller lagar som grundar sig på internationella avtal som binder Finland.

Utlänningar har ända till nyligen haft synnerligen begränsade politiska rättigheter. Före början av 1990 hade de inte rätt att delta i någon partiverksamhet eller att publicera tryckalster och inte heller någon rätt grundad på uttryckliga stadganden att delta i allmänna sammankomster eller demonstrationer. Endast medborgare i andra nordiska länder har haft rösträtt i kommunala val och bara under förutsättning att de under de två åren före valåret har varit mantalsskrivna i landet eller sedan mantalsskrivningen upphörde införda i hemortsregistret. Under motsvarande förutsättningar har medborgare i de övriga nordiska länderna också kunnat väljas till fullmäktige

och andra kommunala förtroendeuppdrag. Även deras politiska rättigheter har emellertid varit bristfälliga, eftersom de inte har haft andra politiska rättigheter än de nyssnämnda. Detta gäller i synnerhet rätten att delta i partiverksamhet och rätten att hålla sammankomster.

I den nya föreningslagen (503/89) gavs också medborgare i de övriga nordiska länderna rätt att ansluta sig till ett parti, förutsatt att de hade hemort i Finland. På grund av den diskussion som uppkom i riksdagen ändrades dock föreningslagen (1331/89) redan innan den kunnit trädde i kraft så att också andra utlänningar med hemort i Finland gavs rätt att delta i partiverksamhet. De kan numera enligt lagen vara medlemmar av partier och partistyrelser samt bilda egna partier.

För att utlänningar efter lagändringen också faktiskt skall kunna delta i partiverksamheten måste partiernas stadgar likväl ändras. Hittills har endast få partier ändrat sina stadgar så att utlänningar kan vara medlemmar i partiet eller dess styrelse.

I samband med den nämnda ändringen av föreningslagen ökades utlänningars politiska rättigheter också i övrigt. Lagen om allmänna sammankomster ändrades (1332/89) så att alla, oberoende av nationalitet, gavs rätt att delta i allmänna sammankomster, och rätt att ordna sådana sammankomster gavs också alla myndiga utlänningar som har sin hemort i Finland. Också tryckfrihetslagen ändrades (1333/89) så att utlänningar som har sin hemort i landet fick rätt att utge tryckskrifter och att vara huvudredaktör för periodiska tryckskrifter.

1.2. Nordisk kommunal rösträtt och valbarhet

Nordisk kommunal rösträtt och valbarhet genomdrevs som ett samnordiskt projekt 1976. Initiativet i saken togs redan 1971 av den finländska delegationen för emigrantärenden. Nordiska rådet rekommenderade sedermera 1975 att reformen skulle genomföras i alla nordiska länder.

I Finland utreddes nordisk kommunal röst-

rätt och valbarhet av en kommission som tillsattes av inrikesministeriet, och på grundval av det förslag som lades fram i dess betänkande (komm.bet. 1975:89) bereddes en proposition (RP 173/1975 II rd).

Reformen genomfördes genom att ett nytt 3 mom. fogades till 51 § Regeringsformen för Finland, enligt vilket genom lag stadgas om deltagande för danska, isländska, norska och svenska medborgare i kommunalförvaltningen, samt genom att föra in närmare stadganden om saken i 15 § i kommunallagen av år 1948 och i 8 och 9 §§ kommunala vallagen. Enligt dessa stadganden hade de nordiska medborgare rösträtt i kommunala val som uppfyllde de allmänna villkoren för rösträtt och som under de två år som föregick valåret hade varit mantalsskrivna i Finland. Eftersom enligt 16 § kommunallagen i regel varje person som bodde i kommunen och som enligt 15 § hade rösträtt var valbar för kommunala förtroendeuppdrag, kunde också sådana övriga nordiska medborgare som avses här väljas till fullmäktige och andra kommunala förtroendeuppdrag. Reformen trädde i kraft så att övriga nordiska medborgare första gången hade rösträtt redan vid kommunalvalen 1976.

Då den nya kommunallagen (953/76) stiftades år 1976, flyttades stadgandena om nordisk kommunal rösträtt och valbarhet till sakinnehållet oförändrade över till 16 och 17 §§.

Med anledning av mantalsskrivningsreformen ändrades 16 § kommunallagen 1990 så att förutom finska medborgare också danska, isländska, norska och svenska medborgare fick rösträtt i kommunalval, förutsatt att de har fyllt 18 år före valårets början och har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) i Finland under de två åren närmast före valåret. Samtidigt reviderades 8 och 9 §§ kommunala vallagen på motsvarande sätt.

Antalet röstberättigade övriga nordiska medborgare har varit ganska litet i kommunalvalen. I valen 1976 var de 1 459, i valen 1980 var de 1 697, i valen 1984 var de 2 131 och i valen 1988 var de 3 184. År 1976 röstade 960 av dem, dvs. 65,8 % och 1980 sammanlagt 946 dvs. 55,7 %. I fråga om senare val har ingen statistik förts över nordbor som har använt sin rösträtt. Det finns inte heller exakta uppgifter om hur många nordbor som efter reformen 1976 har valts till fullmäktige eller andra kommunala förtroendeuppdrag.

När stadganden om rådgivande kommunala folkomröstningar utfärdades 1990 gavs genom en lag om ändring av kommunallagen vid sidan av finska medborgare också danska, isländska, norska och svenska medborgare rösträtt vid folkomröstningar, förutsatt att de uppfyller villkoren för allmän rösträtt och under minst två år omedelbart före röstningsåret har haft hemort i Finland enligt lagen om befolkningsböcker.

På Åland hör ärenden som gäller kommunalförvaltningen och den kommunala vallagen till landskapslagstiftningen. Kommunal rösträtt och valbarhet har enligt gällande lag endast de som har hembygdsrätt på Åland. För att förvärva hembygdsrätt krävs i regel att en person bor i landskapet utan avbrott i fem år. Eftersom utlänningar inte kan få hembygdsrätt på Åland kan de inte heller ha kommunal rösträtt eller vara valbara i landskapet. Den här regleringen av rättigheter på Åland bygger på den förbindelse som Finland gav Nationernas Förbund och som förbundsrådet godkände den 27 juni 1921, den s.k. Ålandsöverenskommelsen, där den åländska självstyrelsen ges internationella garantier.

Enligt 67 § i den nya självstyrelselagen för Åland (1144/91) som träder i kraft den 1 januari 1993 ges finska medborgare som saknar hembygdsrätt samt danska, isländska, norska och svenska medborgare rösträtt och valbarhet vid val av förtroendevalda inom kommunalförvaltningen, under de förutsättningar som anges i landskapslag. Beslut om att godkänna en sådan landskapslag förutsätter att minst två tredjedelar av de avgivna rösterna understöder den. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny självstyrelselag för Åland (RP 73/90 rd) behandlas inte rätten eller skyldigheten att ge andra utlänningar sådana rättigheter som avses här.

I den åländska landskapslagstiftningen finns inga stadganden om kommunala folkomröstningar.

1.3. Läget i vissa andra länder

1.3.1. Övriga nordiska länder

I Danmark, Norge och Sverige har förutom landets egna medborgare alla utlänningar som uppfyller de allmänna villkoren för rösträtt och

som har bott i landet i tre år kommunal rösträtt och valbarhet. I Sverige gavs dessa rättigheter ursprungligen 1975 åt alla utlänningar. När Danmark genomförde reformen 1977 gavs rättigheterna först endast åt medborgare i de övriga nordiska länderna och först 1981 åt andra utlänningar. I Norge framskred reformen också stegvis på samma sätt som i Danmark och de olika skedena genomfördes 1979 och 1982. Rösträttsåldern är i alla dessa länder 18 år. I Danmark och Norge räknas treårsperioden bakåt från valdagen, medan det avgörande i Sverige är att en person har bott i landet sedan den 1 november tre år före valåret. Utom vid kommunalval har utlänningar i dessa länder enligt samma villkor rösträtt också vid val av fullmäktige i regionförvaltningen (i Danmark *amt*, i Norge *fylke* och i Sverige *landstingskommun*).

Av de nämnda länderna har Sverige de flesta utlänningarna. Av landets drygt åtta miljoner invånare är ca 400 000, dvs. 5 procent utlänningar. Av dessa var 245 000 röstberättigade vid 1988 års kommunal- och regionförvaltningsval, vilket motsvarar ca 3,5 procent av alla röstberättigade. Den största gruppen röstberättigade utlänningar är finländare som är ca 100 000 till antalet. Av utlänningarna använder i allmänhet ca 50-60 % sin rösträtt vid kommunalval. Antalet utlänningar som valdes in i fullmäktige 1985 var 569. Av dessa var 283 finländare.

I Danmark har utlänningarna deltagit mycket livligt i val. År 1981 var röstningsprocenten bland dem 61 %, medan den bland samtliga röstberättigade var 73 %. I Norge var 1987 motsvarande procenttal 41 och 68. I Danmark bor ca 142 000 och i Norge ca 135 000 utlänningar.

På *Island* har utöver det egna landets medborgare endast sådana nordiska medborgare kommunal rösträtt och valbarhet som uppfyller de allmänna villkoren för rösträtt och som har bott i landet i minst tre år före den 1 december före valet. Rösträttsåldern är också på *Island* 18 år. På *Island* finns knappt 5 000 utlänningar. Det finns ingen regionalförvaltning i landet.

På *Grönland*, som hör till Danmark, är de danska medborgare som uppfyller de allmänna villkoren för rösträtt och som har bott stadigvarande på *Grönland* i minst sex månader och i kommunen i fråga i minst tre månader före valet röstberättigade och valbara i kommunalval. Under motsvarande förutsättningar har

kommunal rösträtt och valbarhet också givits sådana medborgare i andra nordiska länder som dessutom har bott stadigvarande i Danmark i minst tre år före valet.

1.3.2. Vissa andra länder

I vissa av EG:s medlemsländer har kommunal rösträtt och valbarhet under vissa förutsättningar givits antingen alla utlänningar som bor i landet eller vissa kategorier av utlänningar.

Utöver Danmark, som redan har behandlats, har dessa rättigheter givits alla 18 år fyllda utlänningar, som har bott stadigvarande i landet en viss tid i *Nederländerna*, där reformen genomfördes 1983-1985, och på *Irland*. I *Nederländerna* gäller tilläggsvillkoret att utlänningen skall bo inom den kommun som valet eller förtroendeuppdraget avser och att han har bott stadigvarande i landet minst fem år före valet. På *Irland* krävs förutom att vederbörande bor i kommunen att han har bott i landet sex månader före valet.

Erfarenheter av utlänningars deltagande i kommunalval i dessa länder finns från kommunalvalen i *Nederländerna* 1986. – Som utlänningar behandlas i statistiken också sådana medborgare i före detta kolonier som också har nederländskt medborgarskap. Dessa utlänningar utgör ca 5,5 % av befolkningen i landet. – Röstningsprocenten understeg för utlänningarnas del endast obetydligt det riksomfattande medeltalet. Särskilt livligt röstade representanterna för landets största invandrargrupp, turkarna: t.ex. i Rotterdam röstade 70 procent av de turkiska männen och 50 procent av kvinnorna. Det fanns ca 150 utländska kandidater av sammanlagt 60 000. Av dem valdes 48 och de platser som skulle besättas var sammanlagt ca 10 000. Därmed blir andelen utländska kandidater och valda 0,25 respektive 0,48 procent avsevärt under andelen utlänningar bland befolkningen. Från det särskilda emigrantpartiets listor valdes i hela landet en enda utländsk kandidat.

I *Förenade Konungariket* har irländska medborgare och medborgare i samväldesländer, dvs. en klar majoritet bland invandrarna, rösträtt i lokalval, liksom också i statliga val, sedan de har fyllt 18 år, och de kan också ställa upp som kandidater i valen. Inga av de ca 500 000 övriga utlänningarna har rösträtt. Av de röstberättigade utlänningarna är ca 730 000 irlän-

dare och ca 2,2 milj. medborgare i samväldet. Röstningsprocenten har stigit kraftigt sedan 1979. En del immigranter har valts in i kommunfullmäktige, även om det inte finns någon exaktare statistik att tillgå.

I *Portugal* har medborgare i länder där det talas portugisiska givits rösträtt i kommunalval, om de med hänsyn till sin ålder är röstberättigade. Åldersgränsen är också i Portugal 18 år. I *Spanien* har utlänningar inte rösträtt, även om de enligt grundlagen med iakttagande av ömsesidighetsprincipen kan ges denna rättighet genom lag.

Dessutom har kommunal rösträtt för utlänningar införts också i de *schweiziska* kantonerna Neuchâtel och Jura.

I *Förbundsrepubliken Tyskland* gavs utlänningar rösträtt i kommunalval i delstaterna Schleswig-Holstein och Hamburg 1989. I Schleswig-Holstein uppställdes som villkor för rösträtt för en utlänning att han har bott i förbundsrepubliken minst fem år och att förbundsrepublikens medborgare också har givits samma rätt i utlänningens hemland. Ca 7 000 utlänningar skulle enligt detta ha fått rösträtt. Största delen av dem var medborgare i Danmark, Irland, Norge, Schweiz och Sverige. I Hamburg uppställdes som villkor att utlänningen skulle ha bott i landet minst åtta år. Ca 90 000 utlänningar skulle enligt detta ha fått rösträtt. Redan 1989 förhindrade statsförvaltningsdomstolen planerna på att tillämpa de nya stadgandena vid delstaternas kommunalval 1990. I ett beslut i oktober 1990 konstaterade domstolen att delstaternas beslut stod i strid med förbundsrepublikens grundlag och upphävde dem. Av invånarna i det återförenade Tyskland är ca fem miljoner utlänningar.

Också i *Frankrike* har det ansetts att det huvudsakligen finns grundlagsenliga hinder för att ge utlänningar kommunal rösträtt.

1.4. Internationella överenskommelser och övriga handlingar

Gällande konventioner

Enligt den av Förenta Nationernas (FN) generalförsamling antagna internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter av 1966 (MP-konventionen) som Finland ratificerade 1976 (FördrS 8/76) är rätten att delta i skötseln av allmänna angelägenheter,

att rösta och bli vald vid val samt att få tillträde, på grundval av principiell likställdhet, till en offentlig tjänst garanterad endast för medborgare i det egna landet (artikel 25). Däremot anses det allmänt att övriga politiska rättigheter i konventionen, såsom yttrandefrihet (artikel 19), rätt till fredliga sammankomster (artikel 21) och föreningsfrihet (artikel 22), också skall gälla utlänningar.

Sedan utlänningars politiska rättigheter 1989 har utvidgats så som konstateras i punkt 1.1. kan det otvivelaktigt anses att Finlands lagstiftning i fråga om dessa rättigheter motsvarar MP-konventionens bestämmelser. Konventionen kräver inte att utlänningar skall ges kommunal rösträtt eller valbarhet.

FN godkände i november 1990 en konvention om bemötande av immigranter. Konventionen sporrar konventionsstaterna att göra det lättare för immigranter att delta i det politiska beslutsfattandet på lokal nivå.

Den av Europarådets medlemsstater antagna konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som binder Finland från den 1 maj 1990 (Europarådskonventionen om de mänskliga rättigheterna, FördrS 18/90) kräver inte heller att utlänningar ges rösträtt eller valbarhet. Tvärtom har en konventionsstat enligt artikel 16 i konventionen, utan hinder av artiklarna 10, 11 och 14, en uttrycklig rätt att begränsa utlänningars politiska rättigheter. Att utlänningar saknar kommunal rösträtt och valbarhet var således inget hinder för att ratificera konventionen.

Såsom ovan har konstaterats sågs stadgandena om övriga politiska rättigheter över 1989 för att ratifikationen av Europarådskonventionen om de mänskliga rättigheterna beträffande dem skulle vara möjlig utan förbehåll. Inom angivna ramar kräver konventionen att utlänningar i Finland har yttrandefrihet (artikel 10), församlingsfrihet och föreningsfrihet (artikel 11) och att det inte finns några allmänna restriktioner i fråga om att begagna rättigheterna. Däremot tillåter artikel 16 begränsningar i fråga om politisk verksamhet. Detta ansågs dock inte motiverat när föreningslagen, tryckfrihetslagen och lagen om allmänna sammankomster reviderades.

Konventioner och handlingar under beredning

Europarådet bereder en konvention om ut-

länningars deltagande i offentlig verksamhet på det lokala planet. Den har beretts i CDLR och har lämnats till ministerkommittén för handläggning. När konventionen slutligen kommer att godkännas är ännu i detta skede osäkert.

I fråga om innehållet i konventionen kommer det viktigaste avsnittet, del I, att bestå av tre kapitel: i kapitel A finns bestämmelser om yttrande-, församlings- och föreningsfrihet, i kapitel B bestämmelser som gäller organ som handlägger lokala utlänningsärenden och i kapitel C bestämmelser om rösträtt och valbarhet. Konventionsstaterna kan när de ratificerar konventionen välja om de tillämpar hela konventionen eller bara ett eller två av de tre kapitlen.

Finland torde kunna tillämpa kapitel A och B utan att lagstiftningen ändras. Däremot kräver tillämpningen av kapitel C att utlänningar under de förutsättningar som nämns i konventionen ges kommunal rösträtt och valbarhet. Det är önskvärt att Finland vid ratifikationen kunde meddela att konventionen kommer att tillämpas i sin helhet.

Enligt artikel 6 punkt 1 i konventionsutkastet skall utlänningar som är bosatta i landet under samma förutsättningar som landets medborgare ha rösträtt och valbarhet i lokala val. Enligt artikel 2 avses i konventionen med utlänningar som är bosatta i landet personer som inte är medborgare i konventionsstaten i fråga och som lovligen har bosatt sig stadigvarande på konventionsstatens territorium. En tilläggsförutsättning för rösträtt och valbarhet kan dessutom vara att vederbörande har bott i landet i fem år, varjämte vissa begränsningar som gäller undantagstillstånd enligt artikel 9 är möjliga. Vidare tillåter artikel 6 punkt 2 konventionsstaten att begränsa dessa rättigheter att gälla endast rösträtt. Enligt artikel 7 kan det bilateralt eller multilateralt avtalas eller ensidigt bestämmas om en kortare bosättningsperiod än vad som krävs i artikel 6.

Om Finland under de föreslagna förutsättningarna ger utlänningar kommunal rösträtt och valbarhet, kan den konvention som är under beredning ratificeras i sin helhet.

Också inom Europeiska gemenskaperna bereds ett dokument om utlänningars rösträtt och valbarhet i lokala val. EG-kommissionens förslag till direktiv om rösträtt för medborgare i gemenskapsländerna i lokala val i det land där de är bosatta har blivit klart (COM(89) 524 final). Det beror på hur integrationsförhand-

lingarna framskrider om också det här direktivet, när det blir klart, kommer att binda Finland.

Direktivet kommer att bygga på ömsesidighetsprincipen. Medlemsstaterna skall förbinda sig att ge rösträtt och valbarhet åt andra medlemsstaters medborgare som bor i landet. Ett villkor för att få utnyttja rösträtten skall vara att medborgaren i den andra medlemsstaten inte längre kan utnyttja sin rösträtt i lokala val i sitt hemland. Dessutom är det ett villkor för att en person skall få rösträtt att han utan avbrott har bott i landet under en tid som minst motsvarar fullmäktiges mandatperiod, och för att han skall få valbarhet skall tiden motsvara minst två sådana mandatperioder. Vad valbarheten beträffar kan medlemsstaterna reservera tjänsterna som kommundirektör och biträdande kommundirektör eller motsvarande tjänster för sina egna medborgare. Den tid inom vilken medlemsstaterna skall se till att lagstiftningen följer direktivet har föreslagits bli tre år.

Om förslaget till rösträtts- och valbarhetsreform i denna proposition genomförs, uppfyller Finlands vallagstiftning kraven i direktivet.

1.5. Behovet av en reform

De politiska rättigheterna för utlänningar bosatta i Finland har utökats avsevärt på senare tid. En naturlig fortsättning på utvecklingen är att ytterligare utvidga de politiska rättigheterna inom kommunalförvaltningen för utlänningar som stadigvarande bor i Finland.

Utlänningar som flyttar till Finland bör uppmuntras att delta i det politiska livet i sitt nya hemland. Det är naturligt att de är intresserade av skötseln av gemensamma angelägenheter. Särskilt nära berörs de av politiska, framför allt ekonomisk-, närings-, social-, skol- och kulturpolitiska, frågor i den kommun där de har slagit sig ner. Därför bör de ges möjligheter att delta i handläggningen av dessa angelägenheter. Genom att förfara så kan man främja immigranternas möjligheter att få rotfäste på sin bosättningsort och att anpassa sig till livet i det nya hemlandet.

En utlänning som är bosatt i en kommun betalar ju kommunalskatt till sin hemkommun. Det är också med tanke på detta motiverat att

utlänningar har samma rättigheter som andra skattebetalare att delta i det kommunala beslutsfattandet.

Genom att förvärva finskt medborgarskap kan utlänningar ytterligare befästa sin ställning i vårt land. För att få medborgarskap krävs i regel att en utlänning har bott i landet i fem år. Sedan han har fått medborgarskap kan han också delta i statliga val. Det är dock inte skäl att ställa medborgarskap som villkor för att begagna de politiska rättigheter i kommunalförvaltningen som avses i denna proposition.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Utgångspunkter

När stadgandena om utlänningars politiska rättigheter reviderades 1989 diskuterades också frågan om kommunal rösträtt och valbarhet skulle ges utlänningar som är fast bosatta i Finland.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av 10 och 35 §§ föreningslagen och 1 och 2 §§ lagen om allmänna sammankomster samt tryckfrihetslagen (RP 195/1989 rd) konstaterades att det är skäl för Finland att följa med hur handläggningen av frågan om utlänningars rösträtt och valbarhet framskrider inom Europeiska gemenskaperna och vid behov överväga att vidta nödvändiga åtgärder. Då avsikten var att reformerna enligt propositionen skulle träda i kraft snabbt, dvs. redan den 1 januari 1990, ansågs det inte möjligt att i det sammanhanget närmare utreda frågan om sådan rösträtt och valbarhet som skall behandlas i grundlagsordning.

Eftersom Europarådskonventionen om utlänningars deltagande i offentlig verksamhet på det lokala planet och Europeiska gemenskapernas direktiv om rösträtt för medborgare i länderna inom Europeiska gemenskaperna i lokala val i det land där de bor är under beredning och det för Finlands del vore önskvärt att så snart som möjligt ratificera det förstnämnda dokumentet i sin helhet, har det ansetts vara rätt tidpunkt att nu göra något för att införa kommunal rösträtt och valbarhet för utlänningar.

När det prövas i hur stor utsträckning utlänningar skall beviljas de politiska rättigheterna i fråga kan det i första hand konstateras

att det, då den nordiska kommunala rösträtten och valbarheten infördes, i själva verket i sak var fråga om ett arrangemang med ömsesidiga rättigheter. Sverige gav visserligen rösträtt och valbarhet utan att förutsätta ömsesidighet också åt andra utlänningar än medborgare i de andra nordiska länderna, och Danmark och Norge utvidgade också senare på motsvarande sätt kretsen av innehavare av dessa rättigheter, men Finland och Island har inte förfarit på samma sätt. Trots det ser det ut att vara klart att det inte heller hos oss, när kretsen av röstberättigade och valbara utvidgas, är motiverat att kräva ömsesidighet i fråga om något enda land. Den grupp av utlänningar som saken gäller är synnerligen liten och består av medborgare i ca 120 länder som till sin rättskultur skiljer sig t.o.m. mycket från varandra. Ömsesidighet krävdes inte heller i samband med den förra ökningen av politiska rättigheter för utlänningar 1989.

Erfarenheterna av nordisk kommunal rösträtt och valbarhet har varit positiva. Med hänsyn till den pågående internationella utvecklingen är det inte längre motiverat att försätta andra utlänningar i en annan ställning än nordbor i fråga om kommunal rösträtt och valbarhet.

För att kommunal rösträtt och valbarhet skall kunna ges utlänningar på Åland krävs en ändring av den kommunallag och lag om kommunalvallag som hör till landskapslagstiftningen. Enligt den nya självstyrelselagen för Åland får finska medborgare utan hembygdsrätt och medborgare i de övriga nordiska länderna kommunal rösträtt och valbarhet också på Åland. I självstyrelselagen sägs ingenting om medborgare i andra länder. Därför har landskapet Åland ingen möjlighet att inom ramen för sin lagstiftningsbehörighet ge andra utlänningar dessa rättigheter.

Eftersom riksdagsbehandlingen av den nya självstyrelselagen redan var långt framskriden när beredningen av denna proposition inleddes ansågs det inte vara skäl att i det skedet ändra självstyrelselagens innehåll. En utvidgning av den kommunala rösträtten och valbarheten att omfatta andra utlänningar än nordiska medborgare ansågs kunna anstå till en eventuell senare översyn av självstyrelselagen för Åland och landskapslagarna. Möjligheterna till en sådan översyn hinner väl utredas före de åländska kommunalvalen hösten 1995. Dessa blir de första kommunalvalen i landskapet efter

att de nu föreslagna nya stadgandena har tillämpats i riket vid kommunalvalen hösten 1992.

Om den ovan nämnda konventionen om utlänningars deltagande i offentlig verksamhet på det lokala planet som fortfarande är under beredning ratificeras i Finland innan de eventuella ändringarna i Ålands lagstiftning om kommunalval har hunnit göras, måste Finland antingen genom att göra ett förbehåll eller annars, ifall det är möjligt vid ratifikationen, beakta det undantagsarrangemang som gäller för Ålands del.

2.2. Utlänningars rösträtt vid kommunala val

På grundval av vad som anförts ovan föreslås att rösträtt i kommunala val beviljas alla utlänningar som uppfyller de allmänna villkor som har uppställts för rösträtt för finska medborgare och som i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren före valåret. Allmänna villkor för en persons rösträtt är enligt 16 § kommunallagen att han före valåret har fyllt 18 år och hade hemort i kommunen vid ingången av valåret. Den nämnda väntetiden om två år är densamma som den som för närvarande krävs av medborgare i andra nordiska länder.

Förslaget innebär att 51 § 3 mom. regeringsformen, 16 § 2 mom. kommunallagen och 8 § 1 mom. kommunala vallagen ändras.

2.3. Valbarhet för utlänningar till kommunala förtroendeuppdrag

Den Europarådskonvention om utlänningars deltagande i offentlig verksamhet på det lokala planet som är under beredning kommer att tillåta att utlänningar beviljas rösträtt men inte valbarhet. Europeiska gemenskapernas direktiv om rösträtt för gemenskapsländernas medborgare i lokala val i det land där de är bosatta tillåter å sin sida att dessa rättigheter beviljas på olika villkor. Så har dock inte förfarits i Finland då den nordiska rösträtten och valbarheten på sin tid infördes, utan samma villkor gäller för att en person skall kunna få vardera rättigheten.

Det är inte heller skäl att i fråga om andra utlänningar uppställa sådana villkor för rösträtt och valbarhet som avviker från varandra.

Därför föreslås att valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag skall beviljas alla utlänningar som enligt förslaget också får rösträtt. Sålunda blir alla de utlänningar valbara till kommunala förtroendeuppdrag som inte står under förmynderskap och som har hemort i kommunen och har rösträtt i någon kommun i Finland i kommunala val som hålls under året i fråga. Villkoren motsvarar dem enligt vilka valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag för finska och övriga nordiska medborgare bestäms.

För att genomföra förslaget i samband med rösträttsreformen krävs ingen ändring av 17 § kommunallagen som stadgar om valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag. En utvidgad valbarhet följer av den ändring av 16 § kommunallagen som gäller kommunal rösträtt.

2.4. Rösträtt vid rådgivande kommunala folkomröstningar

Rösträtt vid rådgivande kommunala folkomröstningar bestäms enligt de grunder som gäller för rösträtt i kommunala val. Då utlänningar beviljas kommunal rösträtt enligt vad som föreslås bör de på samma villkor beviljas rösträtt också vid kommunala folkomröstningar.

Saken kräver en ändring av 102 c § kommunallagen.

3. Ärendets beredning

3.1. Beredningsorgan och beredningsmaterial

Delegationen för migrationsärenden behandlade i sitt betänkande XII (komm.bet. 1988:41) faktorer som inverkar på Finlands utlänningspolitik och föreslog åtgärder för att förbättra utlänningars ställning bl.a. i fråga om politiska rättigheter. Delegationen föreslog bl.a. att den kommunala rösträtten och valbarheten skall utvidgas att gälla alla utlänningar som är bosatta i Finland och som har varit mantalsskrivna i Finland under de två åren närmast före valåret.

Den arbetsgrupp som på uppdrag av justitieministeriet har utrett utlänningars politiska deltagande överlämnade sitt betänkande den 30 maj 1989. I betänkandet konstateras att det är

skäl för Finland att följa Europeiska gemenskapernas behandling av förslaget till direktiv om utlänningars rösträtt och valbarhet samt pröva om åtgärder behöver vidtas. Arbetsgruppen ansåg att den inte kunde utreda frågan närmare, eftersom förslagen borde genomföras snabbt. Utvidgad rösträtt och valbarhet kräver lagstiftning i grundlagsordning. På grundval av betänkandet bereddes som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet en proposition om en ökning av utlänningars rätt att delta i politisk verksamhet. Lagändringarna gällde föreningslagen, lagen om allmänna sammankomster och tryckfrihetslagen. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 1990. Ändringen av föreningslagen innebär att också utlänningar som har hemort i Finland, vid sidan av finska medborgare, kan vara medlemmar av politiska partier. I anslutning till rätten att delta i politisk verksamhet utvidgades också utlänningars församlingsrätt och tryckfrihet.

I propositionen med förslag till ändring av de ovan nämnda lagarna tangerades också frågan om rösträtt och valbarhet skulle beviljas åt utlänningar som är fast bosatta i Finland. Det var inte heller i det sammanhanget möjligt att närmare utreda frågorna om rösträtt och valbarhet bl.a. för att saken kräver att regeringsformen ändras.

Inrikesministeriet tillsatte den 4 oktober 1990 en kommission med uppgift att utreda rösträtten och valbarheten för andra utlänningar än nordbor. Kommissionen hade till uppgift att göra förslag till lagstadganden och andra arrangemang som behövs för att kommunal rösträtt och valbarhet för utlänningar som finns införda i hemortsregistret skall kunna införas i Finland. Som experter hörde den representanter för justitieministeriet och Ålands landskapsstyrelse. Kommissionen överlämnade sitt betänkande till inrikesministeriet den 31 januari 1991 (komm.bet. 1991:1).

3.2. Remissutlåtanden

Utlåtanden över kommissionens betänkande begärdes från utrikesministeriet, inrikesministeriets utlänningscentral, utrikeskuratorn vid social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, befolkningsregistercentralen, kommunernas centralförbund, Finlands utlänningsföre-

ning och de partier som finns införda i partiregistret. Sammanlagt 18 utlåtanden om betänkandet gavs. Alla remissinstanser förordade den föreslagna lagreformen.

Fyra utlåtanden tog ställning till den tid en utlänning måste bo i Finland som villkor för att de föreslagna rättigheterna skall beviljas. Finlands svenska kommunförbund ansåg att det sakligt sett inte finns alternativ till boendetiden, eftersom tvåårstiden redan gäller för de nordiska medborgarna. Även Gröna Förbundet ansåg det vara motiverat med en minimitid på två år eftersom alla utlänningar då försätts i samma ställning. Förbundet ansåg det dock möjligt att i likhet med de övriga nordiska länderna fastställa en tid på tre år för utlänningar som inte är nordiska medborgare. Enligt Liberala folkpartiet kunde kravet på boendetid i landet för att få dessa rättigheter enligt samnordisk förebild vara tre år. Finlands Kristliga Förbund föreslog en längre tid, t.ex. fem år som tillämpas i vissa länder.

3.3. Fortsatt beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet på grundval av det nämnda kommittébetänkandet och utlåtandena över det.

4. Propositionens verkningar

Propositionen medför inga organisatoriska och inga betydande ekonomiska verkningar.

Propositionen innebär en ökning av utlänningars politiska rättigheter. Antalet utlänningar som efter lagändringen får rösträtt vid kommunala val är ca 20 000. Då drygt 3 000 av dem är nordiska medborgare som redan har kommunal rösträtt, blir de nya röstberättigades antal ca 17 000.

För att de utlänningar som bor i Finland också i praktiken skall delta i kommunala val och få kommunala förtroendeuppdrag på det sätt som propositionen ger möjlighet till bör tillräcklig information om lagreformen och dess verkningar förmedlas till dem. Informationsverksamheten kan lämpligast skötas av kommunernas centralorganisationer tillsammans med justitieministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Regeringsformen för Finland

51 §. Enligt 51 § 2 mom. regeringsformen skall kommunernas förvaltning vara grundad på medborgerlig självstyrelse. Med ordet "medborgerlig" har avsikten varit att förbehålla finska medborgare deltagande i kommunalförvaltningen. År 1976, då medborgare i andra nordiska länder under särskilda förutsättningar gavs rösträtt och valbarhet vid kommunalval, fogades till 51 § regeringsformen ett nytt 3 mom. som möjliggjorde reformen.

Nu föreslås att 51 § 3 mom. regeringsformen ändras så att det blir möjligt för andra utlänningar än nordiska medborgare att delta i kommunernas förvaltning. Enligt 1 § 2 mom. utlänningslagen (378/91) avses med utlänning var och en som inte är finsk medborgare.

Med deltagande i kommunernas förvaltning avses här, liksom också i samband med reformen 1976, mottagande av kommunala förtroendeuppdrag. Ändringen av 51 § 3 mom. regeringsformen berör inte det krav på medborgarskap som finns i fråga om kommunala tjänster. Med stöd av 84 § 2 mom. (724/89) regeringsformen har särskilt i 74 a § kommunallagen stadgats om utlänningars behörighet till kommunala tjänster.

1.2. Kommunallagen

16 §. Paragrafen har senast reviderats genom en lagändring (435/90) som trädde i kraft den 1 juni 1990. Revideringen var teknisk och berodde på att mantalsskrivningen slopades.

I paragrafens 2 mom. stadgas om nordisk kommunal rösträtt. Den kommunala rösträtten ger en medborgare i ett annat nordiskt land rätt att i kommunalval rösta i den kommun där han har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker på valårets första dag. En annan förutsättning är att han har haft sin hemort

enligt lagen om befolkningsböcker i Finland under de två åren närmast före valåret.

Enligt förslaget utvidgas rösträtten att gälla alla utlänningar under samma förutsättningar som de vilka hittills har gällt för nordiska medborgare. För att en utlänning skall få rösträtt krävs alltså att han har varit fast bosatt i Finland två år före valåret.

I 17 § kommunallagen stadgas om valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag. Valbarheten har knutits till den kommunala rösträtten. En person som har hemort i kommunen och som har rösträtt vid kommunalval i någon kommun det år då fullmäktige väljs eller val för annat förtroendeuppdrag verkställs och som inte står under förmynderskap är valbar till kommunala förtroendeuppdrag. Den kommunala valbarheten skall utsträckas att omfatta också utlänningar. På grund av den ovan nämnda kopplingen behöver dock inte stadgandet i 17 § kommunallagen ändras enligt vilket den som har rösträtt vid kommunala val i regel är valbar till förtroendeuppdrag inom kommunen.

102 c §. I paragrafen stadgas om rösträtt vid rådgivande kommunala folkomröstningar. För att rösträtt skall kunna beviljas andra utlänningar än medborgare i de övriga nordiska länderna måste paragrafens 2 mom. revideras. Samtidigt föreslås att ordalydelsen i momentet ändras så att det motsvarar lydelsen av 16 § som har reviderats efter att 102 c § stiftades. I samband med detta föreslås att paragrafen samt 102 a, 102 b och 102 d §§ ges rubriker. När stadgandena om kommunal rådgivande folkomröstning (655/90) år 1990 infördes i kommunallagen blev dessa paragrafer, som infördes i lagens 10 a kap., till avvikelse från den allmänna systematiken i kommunallagen utan rubriker.

Ikraftträdelsestadgandet. Utöver det vanliga ikraftträdelsestadandet behövs ett specialstadgande om den tidpunkt från vilken de nya stadgandena skall tillämpas på rösträtt vid kommunala folkomröstningar. Enligt förslaget bestäms rösträtten enligt de stadganden som gäller när lagen träder i kraft, om beslutet om

att folkomröstning skall verkställas har fattats före ikraftträdandet, och enligt de reviderade stadgandena, om beslutet har fattats efter denna tidpunkt.

1.3. Kommunala vallagen

8 §. Också 8 § kommunala vallagen har nyligen ändrats, vilket skedde genom en lag som trädde i kraft den 1 juni 1990. Ändringen orsakades av att mantalsskrivningen slopades. I paragrafen stadgas att som underlag för vallängderna skall utskrivas basförteckningar enligt vilka kommunens valmyndigheter utreder vars och ens rösträtt. I basförteckningarna skall i detta syfte för medborgare i andra nordiska länder göras en anteckning om att de har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker i Finland under de två åren närmast före valåret. Eftersom rösträtten föreslås bli utvidgad att gälla också andra utlänningar än nordiska medborgare måste en ändring som avser detta göras i paragrafen.

2. Närmare föreskrifter och anvisningar

Enligt 102 § kommunala vallagen meddelas

vid behov närmare bestämmelser och anvisningar om tillämpningen av lagen av justitiedepartementet. Närmare anvisningar behövs bl.a. när vallängder och basförteckningar görs upp, om meddelanden på kort, om hur vallängdernas skall läggas fram samt om rättelseyrkanden som gäller vallängder och handläggningen av dem.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa. Avsikten är att utlänningar skall kunna delta i kommunalvalen 1992 och vid sådana kommunala folkomröstningar om vilka beslut fattas efter att lagen har trätt i kraft.

4. Lagstiftningsordning

Förslaget till ändring av 51 § Regeringsformen för Finland bör behandlas i den ordning som 67 § riksdagsordningen stadgar.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om ändring av 51 § Regeringsformen för Finland

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen stadgar, ändras 51 § 3 mom. Regeringsformen för Finland, sådant det lyder i lag av den 23 april 1976 (334/76), som följer:

51 §
Om utlänningars deltagande i kommunernas
förvaltning stadgas genom lag.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 16 § 2 mom. och 102 c § 2 mom. kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76), dessa lagrum sådana de lyder, 16 § 2 mom. i lag av den 18 maj 1990 (435/90) och 102 c § 2 mom. i lag av den 16 juli 1990 (655/90), samt fogas rubriker till 102 a—102 d §§, sådana de lyder i nämnda lag av den 16 juli 1990, som följer:

16 §
Rösträtt

Rösträtt har även en utlänning som uppfyller villkoren enligt 1 mom. och som i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före valåret.

röstberättigad som uppfyller villkoren enligt 1 mom. och som i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före röstningsåret.

102 a §
Beslut om rådgivande folkomröstning

102 d §

Röstning

102 b §
Initiativ om rådgivande folkomröstning

Denna lag träder i kraft den
19 .

På rösträtt vid rådgivande kommunala folk-
omröstningar om vilka beslut har fattats innan denna lag trätt i kraft skall dock tillämpas den lag som gäller vid ikraftträdandet.

102 c §
Rösträtt

Vid en folkomröstning är även en utlänning

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

L a g
om ändring av 8 § kommunala vallagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 8 § 1 mom. kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/72), sådant det lyder i lag av den 18 maj 1990 (436/90), som följer:

8 §

Såsom underlag för vallängderna utskrivs *basförteckningar* enligt den indelning i röstningsområden som gällde vid utgången av juni under valåret. I basförteckningarna skall upptas var och en som enligt uppgifter i centrala befolkningsregistret är valberättigad i de kommande valen och som i kommunen hade hemort enligt lagen om befolkningsböcker inom respektive röstningsområde på valårets första dag. Basförteckningarna skall uppgöras i alfabetisk ordning enligt personernas namn,

och i dem skall upptas vars och ens fullständiga namn och personbeteckning. I basförteckningarna skall för utlänningar göras anteckning om att de i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före valåret.

Denna lag träder i kraft den

19 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 20 september 1991

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Justitieminister *Hannele Pokka*

1.

Lag**om ändring av 51 § Regeringsformen för Finland**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen stadgar, ändras 51 § 3 mom. Regeringsformen för Finland, sådant det lyder i lag av den 23 april 1976 (334/76), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

51 §

Angående dansk, isländsk, norsk och svensk medborgares deltagande i kommunernas förvaltning stadgas genom lag.

Om utlänningars deltagande i kommunernas förvaltning stadgas genom lag.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av kommunallagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 16 § 2 mom. och 102 c § 2 mom. kommunallagen av den 10 december 1976 (953/76), dessa lagrum sådana de lyder, 16 § 2 mom. i lag av den 18 maj 1990 (435/90) och 102 c § 2 mom. i lag av den 16 juli 1990 (655/90), samt fogas rubriker till 102 a—102 d §§, sådana de lyder i nämnda lag av den 16 juli 1990, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Rösträtt

Rösträtt har även en dansk, isländsk, norsk eller svensk medborgare som uppfyller de villkor som stadgas 1 mom. och som har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker i Finland under de två åren närmast före valåret.

Rösträtt har även en utlänning som uppfyller villkoren enligt 1 mom. och som i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före valåret.

Gällande lydelse

102 a §

102 b §

102 c §

Vid en folkomröstning är även de danska, isländska, norska och svenska medborgare röstberättigade som uppfyller villkoren enligt 1 mom. och som under minst två år omedelbart före röstningsåret har haft hemort i Finland enligt 1 mom.

102 d §

Föreslagen lydelse

102 a §

Beslut om rådgivande folkomröstning

102 b §

Initiativ om rådgivande folkomröstning

102 c §

Rösträtt

Vid en folkomröstning är även *en utlänning röstberättigad* som uppfyller villkoren enligt 1 mom. och som *i Finland har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före röstningsåret.*

102 d §

Röstning

Denna lag träder i kraft den
19 .

På rösträtt vid rådgivande kommunala folkomröstningar om vilka beslut har fattats innan denna lag trätt i kraft skall dock tillämpas den lag som gäller vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag om ändring av 8 § kommunala vallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 1 mom. kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/72), sådant det lyder i lag av den 18 maj 1990 (436/90), som följer:

Gällande lydelse

8 §

Såsom underlag för vallängderna utskrivs *basförteckningar* enligt den indelning i röstningsområden som gällde vid utgången av juni under valåret. I basförteckningarna skall upptas var och en som enligt uppgifter i centrala befolkningsregistret är valberättigad i de kommande valen och som hade hemort enligt lagen om befolkningsböcker i kommunen inom respektive röstningsområde på valårets första dag. Basförteckningarna skall uppgöras i alfabetisk ordning enligt personernas namn, och i dem skall upptas vars och ens fullständiga namn och personbeteckning. I basförteckningarna skall för danska, isländska, norska och svenska medborgare göras anteckning om att de har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker i Finland under de två åren närmast före valåret.

Föreslagen lydelse

8 §

Såsom underlag för vallängderna utskrivs *basförteckningar* enligt den indelning i röstningsområden som gällde vid utgången av juni under valåret. I basförteckningarna skall upptas var och en som enligt uppgifter i centrala befolkningsregistret är valberättigad i de kommande valen och som i kommunen hade hemort enligt lagen om befolkningsböcker inom respektive röstningsområde på valårets första dag. Basförteckningarna skall uppgöras i alfabetisk ordning enligt personernas namn, och i dem skall upptas vars och ens fullständiga namn och personbeteckning. I basförteckningarna skall för *utlänningar* göras anteckning om att de i *Finland* har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker under de två åren närmast före valåret.

Denna lag träder i kraft den

19 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

